

İlgili Kanun / Madde

4857 S. İşK/18-21

6356 S. STK/25

T.C

İZMİR

BÖLGE ADLİYE MAHKEMESİ

19. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2023/846

Karar No. 2023/1329

Tarihi: 04/07/2023

●FESHİN SENDİKAL NEDENLERE DAYANIP DAYANMADIĞININ BELİRLENMESİ İÇİN ARAŞTIRILMASI GEREKEN OLGULAR

ÖZETİ: Davacının sendika üyelik tarihinin 01/07/2020, iş sözleşmesinin fesih tarihinin 23/02/2022 olduğu belirlidir. Mahkemesince sendika cevabı ve tanık beyanları esas alınarak feshin sendikal nedene dayanmadığı kabul edilmiştir. Somut olayda, feshin sendikal nedene dayanıp dayanmadığı hususunda yapılan araştırma ve inceleme yetersizdir. Bu itibarla; öncelikle Çalışma Bakanlığına müzekkere yazılarak fesih tarihi, fesihten altı ay öncesi ve sonrasına ilişkin sendikal sayılarına ve üyelikten ayrılanlara ilişkin kayıt ve dökümler ile SGK'dan işçi sayılarına ve işten çıkartılanlara ilişkin belgelerin istenmesi suretiyle davalıya ait iş yerinde fesih tarihi itibari ile çalışan, sendikaya üye olan, üyelikten çekilen işçiler yanında, üyelikten çekilenlerden çalıştırılan, iş yerinde yapılan her bir işçi çıkarma sırasında çıkarılanların kaç tanesinin sendikal, kaç tanesinin sendikasız olduğunun, işten çıkarılanlardan sendikal olup da sendikadan istifa etmek suretiyle iş yerinde çalışması devam eden işçiler olup olmadığının, feshin sendikal nedene dayanıp dayanmadığı hususunun kuşkuya yer vermeyecek şekilde açıklığa kavuşturulması, belirtilen yönlerden gerekli araştırmaya gidilmesi, toplanacak deliller, dosya içeriği ile benzer mahiyette görülen dava dosyaları kapsamları da birlikte değerlendirmeye tabi tutularak sonucuna göre karar verilmesi gerekmektedir.

Yukarıda belirtilen kararın istinaf kanun yoluyla incelenmesini tarafların vekillerinin yasal süre içerisinde istemeleri üzerine, Hakim Ülviye Müjde Tursun tarafından düzenlenen rapor ile dosyadaki tutanak ve belgeler okunduktan sonra gereği konuşulup düşünüldü.

Davacı vekili, davacının 03/03/2018 tarihinden davalı işverenin iş akdini Sendikal nedenler ile haksız ve geçersiz olarak feshedildiği 23/02/2022 tarihine kadar sürekli çalıştığını, davalı işverenin davacının iş akdini sendikal faaliyetleri nedeniyle feshettiğini beyanla feshin geçersizliği ile davacının işe iadesine ve sendikal tazminatın belirlenmesine karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı vekili, açılan davanın haksız ve yersiz olduğunu, davacının görev yeri değişikliğinin sendikal faaliyetlere ilişkin bir sebebi bulunmadığını, sipariş ve üretim yoğunluğu durumlarında olağan bir yöntem olarak işçilerine atama yaptığını, atama üretimin sürekliliği için zorunlu bir aksiyon olduğunu, işçinin imzaladığı iş sözleşmesinde de açıkça yer aldığını, davacının iş akdinin feshinin İş Kanunu madde 25/2-h ve g bentleri gereğince haklı nedenlerle yapıldığını, sendikal nedenin bulunmadığını beyanla davanın reddini istemiştir.

Mahkeme, "... davanın işe iade davası olduğu, ana ilke feshin en son çare olması ilkesi karşısında iş akdinin sona erdirilmesinde öncelikle işverence başka tedbirler yoluyla var ise bu zorunlulukların giderilmesi gerektiği ancak bunlar ile sonuca ulaşılamaması durumunda davalı işverenin fesih nedenini esaslı bir şekilde ispatlaması gerektiği, somut olayda feshin geçerli nedenlere dayandığını ispat yükünün işverende olduğu ve davacının iş akdinin tebliğ edilen atama yazısına rağmen görev yerine gelmeyerek işverenin emir ve talimatlarına aykırı davranarak devamsızlık yaptığını ve tutanak tutularak iş akdinin haklı olarak feshedildiği işveren tarafından iddia edilmiş olup davacı işçi feshin sendikal sebebe dayandığını iddia etmiştir. Dosyada ve mahkememizin 2022/193 esas sayılı dosyasında dinlenen tanıklar işyerinde sendikal faaliyetin bulunduğunu beyan etmiş ise de davacının iş akdinin sendikal sebeple feshedildiğine dair ispata yarar başkaca bir delilin bulunmadığı, lastik iş sendikasının cevabi yazısında çoğunluğun sendikaya üye olmasını sağlanamadığı ve yetki tespit başvurusu yapılmadığının bildirildiği, dinlenen tanık beyanlarından sendikaya üye olup hala çalışanların bulunduğu, davacının çıkarıldığı dönemde sendika üyesi olmayan ve farklı sebeplerle işten çıkan işçilerin bulunduğu dikkate alındığında sendikal sebeple iş akdinin feshedildiğinin ispat edilemediği anlaşılmıştır. Davalı işveren tarafından feshin geçerli veya haklı nedenlere dayanarak yapıldığı iddiası önünden yapılan incelemede; davacının görev değişikliğinin kabul etmemesine rağmen görev değişikliği yapıldığından bahisle kapak montaj bölümünde çalışmasına izin verilmediği, vardiyasına gelmesine rağmen içeri alınmadığı, iddia edildiği gibi işçinin yaptığı bir devamsızlığın bulunmadığı, tanık beyanlarından davacının çalıştığı bölümünün, montaj bölümünden daha üst pozisyonda olduğu ve davacının bölümdeki en kıdemli

çalışanlardan olduğu, bölümde yeni çalışmaya başlayan kıdemli işçiler olmasına rağmen davacı işçinin görevlendirildiği dikkate alındığında haklı- geçerli fesih olgusunun ispat edilmediği, feshin son çare olma ilkesine uygun davranılmadığı, davalı tarafından savunmasını haklı çıkaracak nitelikte dosyaya herhangi bir bilgi ve belge sunmadığı anlaşılmalı tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirildiğinde davanın niteliği gereğince ispat yükü davalı işveren üzerinde olmasına rağmen, feshin haklı olduğunu ispat edemediğinden, davalı işverence yapılan feshin geçersizliğine ve davacının işine iadesine, davacının yasal süresi içinde başvurusuna rağmen davalı işverence süresi içinde işe başlatılmaması halinde ödenmesi gereken tazminat miktarının davacının kıdemi, fesih nedeni dikkate alınarak takdiren davacının 5 aylık brüt ücreti tutarında belirlenmesine, davacı işçinin işe iadesi için işverene süresi içinde müracaatı halinde hak kazanılacak olan ve kararın kesinleşmesine kadar en çok 4 aya kadar ücret ve diğer haklarının davalıdan tahsilinin gerektiğine karar verilerek aşağıdaki şekilde hüküm tesis edilmiştir. (davacının asgari ücret aldığı tespit edildiğinden çıplak ücret: 166,80 TL, gjy.Ücret ise yemek yardımı verildiği görülmekle 29,14 TL yemek yardımı, 4,82 TL ek ödeme, 3,28 TL ikramiye, 2,05 TL bayram yardımı, 1,44 TL performans ile 207,53 TL kabul edilmiştir.)

HÜKÜM: Gerekçesi yukarıda açıklandığı üzere

1-Davanın KABULÜ ile; davacının 23/02/2022 tarihli iş akdinin feshinin geçersizliğine, davacının davalı şirketteki işe İADESİNE,

2-Davacının yasal süre içerisinde başvurusuna rağmen işverence süresi içinde işe başlatılmaması halinde ödenmesi gereken tazminat miktarının, davacının kıdemi, fesih nedeni dikkate alınarak takdiren davacının 5 aylık ücreti tutarı olan brüt 25.020,00TL olarak davalının sorumlu olduğunun TESPİTİNE,

3-Davacının işe iade için yasal sürede işverene başvurması halinde hak kazanılacak olan ve kararın kesinleşmesine kadar en çok 4 aylık ücret ve diğer hakları olan brüt 24.903,60 TL'nin davalı sorumlu olmak üzere davacıya ödenmesi gerektiğinin TESPİTİNE,..." karar vermiştir.

Davacı vekili istinaf dilekçesinde, sendikal faaliyetlerde bulunan davacıyı feshe zorlamak için enjeksiyon bölümüne görevlendirildiğini, davacının görevlendirmeyi kabul etmediğini, fabrikaya girmesinin engellendiğini, iş akdine son verildiğini, davacının Anayasa'dan kaynaklanan haklarını kullanmasının engellendiğini, Mahkemenin eksik inceleme ile karar verdiğini belirterek, İlk Derece Mahkemesi kararının istinaf incelemesi neticesinde kaldırılarak yeniden yapılacak yargılama neticesinde davanın kabulüne karar verilmesini istemiştir.

Davalı vekili istinaf dilekçesinde, davanın yetkili Mahkemede açılmadığını, davacının iş akdinin haklı nedenle feshedildiğini, fesihte sendikal nedenin bulunmadığını, davacının görev yeri değişikliğinin sendikal faaliyetlere ilişkin bir sebebi bulunmadığını, atamanın üretimin sürekliliği için zorunlu bir aksiyon

olduğunu, yapılan atama ile görev yerinin değişikliğinin iş akdinde esaslı değişiklik olmadığını, iş sözleşmesinde açıkça yer aldığını, diğer işçilerin de lüzum olması halinde atamalarının yapıldığını, davacı tanıklarının birbiri ile benzer ezberlenmiş beyanlarda bulduklarını belirterek, İlk Derece Mahkemesinin işe iade yönünden vermiş olduğu kararın istinaf incelemesi neticesinde kaldırılarak davanın reddine karar verilmesini istemiştir.

GEREKÇE :

İstinaf incelemesi, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun (HMK'nin) 355. maddesi uyarınca istinaf dilekçesinde ileri sürülen sebeplerle sınırlı olarak ve kamu düzenine ilişkin nedenler re'sen nazara alınarak yapılmıştır.

Yargıtay 22. Hukuk Dairesinin emsal ilamlarında da belirtildiği üzere, sendikal tazminat 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu'nun 25. maddesinde düzenlenmiş, işçilerin işe alınmalarının, belli bir sendikaya girmeleri veya girmemeleri veya belli bir sendikadaki üyeliği korumaları veya üyelikten istifa etmeleri şartına bağlı tutulamayacağı ilk fıkrada hükme bağlanmıştır. Sözü edilen maddenin ikinci fıkrasında ise, işverenin, sendika üyesi olan işçilerle sendika üyesi olmayan işçiler veya ayrı sendikalara üye olan işçiler arasında, çalışma şartları veya çalıştırmaya son verilmesi bakımından herhangi bir ayırım yapamayacağı kuralı getirilmiştir. İş Sözleşmesi'nin sendikal nedenle feshedildiğinin tespit edilmesi hâlinde, 4857 sayılı Kanun'un 21. maddesine göre işçinin başvurusu, işverenin işe başlatması veya başlatmaması şartına bağlı olmaksızın sendikal tazminata karar verilir. Ancak işçinin işe başlatılmaması hâlinde, ayrıca 4857 sayılı Kanun'un 21. maddesinin birinci fıkrasında belirtilen tazminata hükmedilmez, işçinin 4857 sayılı Kanun'un yukarıdaki hükümlerine göre dava açmaması ayrıca sendikal tazminat talebini engellemez. Sendikal tazminat davalarında ispat yükünün işçide olduğu hallerde, iş yerinde çalışan ve sendikaya üye olan işçilerin sayısı, hangi tarihlerde üye oldukları, üyelikten çekilen işçilerin olup olmadığı, iş yerinde çalışmakta olan işçilerin bulunup bulunmadığı, yeni işçi alınıp alınmadığı ve alınmışsa yeni işçilerin sendikal olup olmadığı gibi ölçütler belirlenmiştir.

Davacının sendika üyelik tarihinin 01/07/2020, iş sözleşmesinin fesih tarihinin 23/02/2022 olduğu belirlidir. Mahkemesince sendika cevabı ve tanık beyanları esas alınarak feshin sendikal nedene dayanmadığı kabul edilmiştir. Somut olayda, feshin sendikal nedene dayanıp dayanmadığı hususunda yapılan araştırma ve inceleme yetersizdir. Bu itibarla; öncelikle Çalışma Bakanlığına müzekkere yazılarak fesih tarihi, fesihden altı ay öncesi ve sonrasına ilişkin sendikal sayılarına ve üyelikten ayrılanlara ilişkin kayıt ve dökümler ile SGK'dan işçi sayılarına ve işten çıkartılanlara ilişkin belgelerin istenmesi suretiyle davalıya ait iş yerinde fesih tarihi itibari ile çalışan, sendikaya üye olan, üyelikten çekilen işçiler yanında, üyelikten çekilenlerden çalıştırılan, iş yerinde yapılan her bir işçi çıkarma sırasında çıkarılanların kaç tanesinin sendikal, kaç tanesinin sendikasız olduğunun, işten

çıkarılanlardan sendikalı olup da sendikadan istifa etmek suretiyle iş yerinde çalışması devam eden işçiler olup olmadığının, feshin sendikal nedene dayanıp dayanmadığı hususunun kuşkuyla yer vermeyecek şekilde açıklığa kavuşturulması, belirtilen yönlerden gerekli araştırmaya gidilmesi, toplanacak deliller, dosya içeriği ile benzer mahiyette görülen dava dosyaları kapsamları da birlikte değerlendirmeye tabi tutularak sonucuna göre karar verilmesi gerekmektedir.

Yapılan bu açıklamalar çerçevesinde, şimdilik sair istinaf sebepleri incelenmeksizin tarafların vekillerinin istinaf başvurularının kabul edilerek HMK'nin 353/1. fıkrası (a-6) bendi uyarınca ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına, davanın yeniden görülmesi için dosyanın kararı veren mahkemeye gönderilmesine karar vermek gerekmiştir.

KARAR: Yukarıda açıklanan nedenlerden dolayı

1-Tarafların vekillerinin istinaf başvurularının, sair istinaf sebep ve gerekçeleri incelenmeksizin **KABULÜ** ile, Tire 1. Asliye Hukuk (İş) Mahkemesinin 15/11/2022 tarih ve 2022/195 Esas - 2022/771 Karar sayılı kararının HMK'nin 353/1-a maddesinin (6) numaralı alt bendi uyarınca **KALDIRILMASINA**,

2-Açıklanan yönde davanın yeniden görülmesi için dosyanın kararı veren mahkemeye gönderilmesine,

3-Davacı tarafından yatırılan 179,90 TL istinaf karar ve ilam harcının talebi halinde davacıya iadesine,

4-Davalı tarafından yatırılan 179,90 TL istinaf karar ve ilam harcının talebi halinde davalıya iadesine,

5-Tarafların yapmış oldukları istinaf yargılama giderlerinin ilk derece mahkemesince yeniden verilecek kararda dikkate alınmasına,

Dosya üzerinde yapılan inceleme ve değerlendirme sonunda HMK'nin 353/1-a maddesi gereğince **KESİN** olmak üzere 04/07/2023 günü oy birliği ile karar verildi.